

فرهنگ ادبیات و هنر

هنر هفتم

تنها نهاد غیرپاسخگوی ایران را بشناسید

«من تعجب می‌کنم

از این‌که یک خبرنگار از من بپرسد آیا فیلم شما سفارشی است؟ سراسر فیلم من از امید، تنوع مذاهب و مبارزه با سلطان بدون ورود به سیاه‌نمایی می‌گوید.

اگر صادقانه بگویم این کار از طرف خدا به من سفارش شده است!»

این جملات را علی شاه‌حاتمی، تهیه‌کننده فیلم ماهان، عصر پنجشنبه در پاسخ به سوال یکی از خبرنگاران در نشست مطبوعاتی فیلمش بیان کرد. فیلمی که از طرف خدا به او سفارش شده بود و کارگردانی‌اش از طرف خود شاه‌حاتمی به پسرش سفارش شده بود، بی‌اغراق ضعیف‌ترین فیلم جشنواره چهلّم تا اینجا بوده است.

یکی از خبرنگاران به شاه‌حاتمی گفت فیلم شما در حد یک تیزر تلویزیونی است. البته شاه‌حاتمی از این حرف هم برآشفته، ولی واقعیت این است «ماهان» در بهترین توصیف، همین است.

اثری با بازی‌های ضعیف، کارگردانی آشفته، متنی که بیشتر به نوشته‌های یک هنرجوی تازه‌کار کلاس فیلم‌نامه‌نویسی می‌ماند، شعارزده و تبلیغاتی. شاید فیلم با نیتی خیر و به‌هدف کمک به بیماران سرطانی ساخته شده باشد اما برای ساختن یک اثر سینمایی تنها نیت خیر و دل صاف کافی نیست.

سینما ابزار و زبان خاص خود را دارد و اگر فیلمساز بر این ابزار مسلط نباشد، حاصل چیزی که بسازد ناامیدکننده است.

شاید یکی از دلایل توصیه‌های اکید گروه سازنده این فیلم در نشست خبری به این نکته که در بررسی فیلم‌ها، با نگاه نقادانه به آنها نزدیک نشویم و سعی کنیم از هر اثری چیزی برای دوست داشتن آن بیرون بکشیم، همین است: فیلم آشفته و ضعیف است و حتی کارگردان به مشکلات فیلم اعتراف دارد اما آن را به گردن کرونا و محدودیت‌های مالی می‌اندازد.

در این میان، آنچه برای اهالی رسانه این روزها به سوّالی مهم بدل شده، این است که هیأت انتخاب فیلم‌های جشنواره هنگام بررسی فیلم‌های جشنواره، چه ملاک‌هایی داشته‌اند که فیلم‌هایی نظیر «ماهان» و «لایه‌های دروغ» را برای رقابت در جشنواره فیلم‌فجر انتخاب کرده‌اند؟ (البته در مورد فیلم دوم، بنیاد سینمایی فارابی هم باید اعلام کند براساس چه ملاک‌هایی در تولید این فیلم مشارکت داشته است؟)

در نشست خبری فیلم ماهان، حمید شاه‌حاتمی مدعی شد همه اعضای هیأت انتخاب در پذیرش این فیلم اشتراک رأی داشته و تمامی آنها به این فیلم رأی داده‌اند.

اگر این ادعا واقعیت داشته باشد، ماجرا عجیب‌تر می‌شود، چرا که اعضای این هیأت افرادی باتجربه و باسابقه در سینما هستند و این دو فیلم با هر معیار و سنجه‌ای که حساب کنید، ضعف‌های آشکار و روشنی دارند و همه منتقدان و اهالی سینما در ضعف مفرط این فیلم‌ها به خصوص ماهان اتفاق نظر دارند.

آیا ممکن است همه اعضای هیأت انتخاب، فیلمی را دارای معیارهای لازم برای حضور در جشنواره دانسته و تقریباً همه منتقدان این فیلم‌ها را ضعیف و فاقد استانداردهای لازم برای رسیدن به مهم‌ترین جشنواره سینمایی کشور بدانند؟

کاش یک‌بار اعضای هیأت انتخاب، حتی بعد از پایان جشنواره در برابر سوّالات افکار عمومی پاسخگو باشند و به پرسش‌های بی‌پاسخی که به دلیل انتخاب‌هایشان ایجاد شده است، پاسخ دهند.

نشست خبری فیلم ماهان جزو پربحث‌ترین نشست‌های جشنواره بود

عکس:

چاووش هماوندی جام‌چم

ناکامی زود هنگام «قهرمان» در جوایز ۲۰۲۲ بفتا

فهرست نامزد های نهایی جایزه آکادمی فیلم بریتانیا (بفتا) اعلام شد. فیلم سینمایی «تل ماسه» ساخته ندیس ویلنوو، با نامزدی در ۱۱ شاخه و «بلفاست» از کنت برانا هم در شش شاخه فرصت کسب جایزه دارند. در شاخه بهترین فیلم خارجی پنج فیلم به عنوان نامزد نهایی معرفی شدند و «قهرمان» ساخته اصغر فرهادی نیز از راهیایی به جمع نامزدهای نهایی این شاخه بازماند.

کتاب «بچه‌های روحی» چاپ شد

رمان «بچه‌های روحی» نوشته جوتل پارکروودز به تازگی با ترجمه بهناز پیری توسط انتشارات پیدایش منتشر و راهی بازار نشر شده‌است. این کتاب یکی از عناوین مجموعه «رمان‌هایی که باید خواند» است که این ناشر منتشر می‌کند. مجموعه رمان‌هایی که باید خواند، به گفته این ناشر شامل رمان‌هایی می‌شود که با آنها زندگی می‌کنیم؛ نفس می‌کشیم، می‌خندیم، گریه می‌کنیم و قد می‌کشیم.

به هیات انتخاب

چهلّمین جشنواره فیلم فجر

و منتقدان شده است

شده‌اند. البته این هجوم به هیات انتخاب منحصر به این دوره نیست و مسبوق به سابقه است و به دلیل تفاوت سلیق، تقریباً همواره این مساله و اعتراض نسبت به بعضی از فیلم‌های حاضر در جشنواره وجود دارد. اما به نظر می‌رسد شدت این اعتراضات از دوره‌های قبل بیشتر است و آن ترس و دلهره و نگرانی که از انتشار اسامی ۲۲ فیلم سودای سیمرغ وجود داشت، حالا و در روزهای برگزاری جشنواره و در مواجهه با خود فیلم‌ها به حقیقتی تلخ تبدیل شده و انتخاب بعضی فیلم‌ها برای یک رقابت مهم و جدی سینمایی واقعاً باعث تعصب است. البته باید دید در روزهای پیش رو با چه فیلم‌های دیگری غافلگیر می‌شویم. عجاتا برویوم و ببینم طی این روزها در خانه جشنواره چه خبر بوده تا بعد.

بر قرار می‌دهد. در ضمن تقریباً یک ساعت از فیلم می‌گذرد تا تماشاگر با درگیری مواجه شود. این چه فیلم اکشنی است که زدوخوردهایش اینقدر سهراب در مصاحبه‌ای گفته، می‌خواهد در آینده فیلم جکی چانی در ایران لایه‌های دروغ را با سبک و سیاق جکی چان و با چاشنی کمدی می‌ساخت. ل ضعف‌های آشکار فیلم‌نامه و شخصیت‌پردازی‌ها و بازی‌های ضعیف، به یک جکی چان سرراهی و کمدی ناخواسته تبدیل شده است. میان انواع صحنه‌های ناخواسته خنده‌دار، از قضا با صحنه جالبی طرفیم که از جنس ت و نشان می‌دهد سهراب توانایی و قریحه این شیوه را دارد. در جایی از کم‌کم که سهراب، آدم بدها را لت و پار می‌کند، یکی را هم با شعله باریکویی به تش می‌کشد اما بعد انگار بلافاصله یادش می‌آید آتش نشان است، نه آتش افروز. برای همین سریع می‌گردد و از همان اطراف پتویی برمی‌دارد و بدمن شعله‌ور را خاموش می‌کند. همان‌طور که انتظار می‌رفت، نشست خبری لایه‌های دروغ، محل آماج حملات اهالی رسانه به کیفیت پایین فیلم و چرایی انتخاب این اثر برای جشنواره بود. در این میان سهراب و یکی از تهیه‌کننده‌های فیلم (محسن صراف) سعی می‌کردند با خویشتنداری جواب سوالات و انتقادات پر شمار را بدهند. با این حال یک‌جا سهراب به شکل پانمی از کوره در رفت. او وقتی با انتقاد یکی از منتقدان روبه‌رو شد، به سختی‌های تولید اکشن و نقش خودش اشاره کرد و چند بار پرسید پشت صحنه‌های فیلم را دیدی؟ (که در تیتراژ پایانی پخش شد) که منتقد جواب داد، نه. سهراب هم با لحن جالبی گفت برات واتس‌آپ می‌کنم.

کابوس سینما

فکر کنید سناسن اول یک روز جشنواره‌ای را با فیلم درمجموع خوب ملاقات خصوصی شروع کنید و با فاجعه‌ای به نام ماهان و کوبیده ماسیده جشنواره تمام کنید و باعث شود شب، کابوس ببینید. اینجاست که ضمن تشکر از هیات انتخاب برای انتخاب آن فیلم اول، با احترام و به قصد مزاح از رامین سهراب می‌خواهید باتوجه به مهارتش در هنر زمی، از طرف ما و شما یک ضربه چرخشی سرخوشانه و دوستانه و نمایشی، نثار همین هیات محترم کنید. هم به خاطر انتخاب فیلم ماهان به کارگردانی حمید شاه‌حاتمی و تهیه‌کننده‌ای پدرش علی شاه‌حاتمی (که سال‌ها قبل فیلم رویای سینما را با هم ساخته بودند) و هم به علت انتخاب فیلم لایه‌های دروغ و هم چند فیلم ناخوش احوال دیگر. ماهان از همان شروع و نمای اول، نشان از فیلمی با قاضه و بازی‌های بد دارد و متأسفانه توبه هم نمی‌کند و همین مسیر سهل انگارانه را تا پایان ادامه می‌دهد. کم نبودن تماشاگرانی که در مخالفت با فیلم، سالن سینمای خانه جشنواره در برج میلاد را ترک کردند و کم

رونمایی از زندگینامه داستانی امام خمینی(ره) برگزار شد

نویسنده‌ای که دست به انتحار ادبی زده‌است

شاهد مرگ مؤلف در کتاب نیستیم. مؤلف ذهن خواننده را سمت و سو می‌دهد و این نقطه قوت کتاب است. خصوصیت مهم این زندگینامه هم، داستانی نوشته‌شدن آن است. وی سپس به تبیین قالب «زندگینامه داستانی» و تفاوت میان زندگینامه داستانی با تاریخ، گفت: تاریخ جمع‌آوری مستندات است و اظهار نظر پیرامون این مستندات، اما در زندگینامه ما به یک عنصر بیش از تاریخ به‌ای دهیم؛ آن عنصر، عنصر روایت است؛ روایتی خاص حول یک فرد؛ این ویژگی، ویژگی داستان است. در مورد انقلاب هم کار پژوهشی زیاد انجام شده‌است اما روایت داستانی کم داریم. کسی که می‌خواهد متکی بر روایت، انقلاب را بررسی کند و داستان بنویسد باید همه چیز را ذیل عنصر روایت تعریف کند. روایت یک شخص پژوهشگر داستان نویسن از انقلاب، خاص و خواندنی است و نسبت به یک پژوهش صرف تاریخی بیشتر مورد استقبال قرار می‌گیرد. چنین کاری در خارج از کشور مرسوم است؛ مثلاً نیکوس کاوانتاکیس با زاویه دید خود حضرت مسیح^(ع) را روایت می‌کند و اسم کتابش می‌شود «مسیح باز مصلوب». این کار، کار هنری است و هر کسی از عهده آن بر نمی‌آید. باید فراتر از تحلیل داده مهارت داشت؛ باید دغدغه داشت تا چنین کاری ارائه کرد. موفقیت

مراسم رونمایی از کتاب «سیمرغ سی مرغ»

نوشته محمد قائم خانی که به تازگی توسط شرکت چاپ و نشر بین الملل منتشر شده‌است، همزمان با روزهای دهه فجر، در

فرهنگسرای خانواده برگزار شد.

به گزارش جام‌چم، خانی در این مراسم گفت: تا قبل از سال ۹۸ به فکر نوشتن زندگینامه نبودم؛ مشغله‌های دیگری داشتم و با خود می‌گفتم با وجود این همه نویسنده‌ای که در این کار وارد شدند و می‌شوند، چه لزومی دارد من چنین کاری کنم؟ اما سفر من به سوریه باعث شد دهنم خیلی درگیر حضرت امام(ره)

شود. در حلب یکی از روشنفکران سکولار سوریه به من گفت از دیدارش در نجف با امام قبل از انقلاب و از تأثیر ایشان بر مسلمین می‌گفت. او هر چند به دخالت دین در سیاست اعتقادی نداشت اما از امام می‌گفت. مجموعه این دیدارها باعث شد به امام دوباره فکر کنم. وقتی به مساله این‌طور نگاه کنیم که کسی با یک انقلاب، جهان اسلام را دوباره جمع‌کند در حالی که اصالتاً حرکتش، حرکتی شیعی است، مساله جذاب می‌شود. این‌که چگونه افرادی با تضادهای گوناگون حول محور یک فرد جمع شده‌اند، سؤال من بود. البته خود امام هم گفت خدا در قلوب مردم تحول ایجاد کرده‌است.

محمّد رودگر، استادیار گروه عرفان اسلامی پژوهش‌کده امام خمینی و انقلاب اسلامی، مهمان دیگر این مراسم بود که با اشاره به رمانی که خود در دست تألیف دارد، گفت: من در حال نگارش رمانی به نام «ابر شهر» هستم که تاریخ عرفان را در بر دارد و زمانی‌که به زندگی امام رسیدم تا آن را تحریر کنم، کتاب آقای خانی به دست من رسید و این کتاب مورد استفاده من قرار خواهد گرفت. سیمرغ سی مرغ همدلانه نوشته شده‌است و کسی که به این کتاب مراجعه می‌کند، باید با شخصیت‌های سیاسی معاصر آشنا باشد. نکته دیگر در مورد کتاب این است که مؤلف نقشی پررنگ دارد و ما

